herpy

GEKKOER

Pacific gecko

Dactylocnemis pacificus

En nervøs, rask og vakkert tegnet nattgekko fra den nordvestlige delen av New Zealands Nordøya, der den lever i kratt, skog og på klippekyster. Den føder levende unger, blir 14-18 cm lang og kan bli over 20 år gammel. Den trives i et kjølig, temperert klima.

Familie: Diplodactylidae Tidligere navn: *Hoplodactylus pacificus*

FAKTABOKS

DYRET

Voksenstørrelse	**14-18 cm** total lengde inkl. hale
Levealder	**20-25 år**
Aktiv	**Om natten**
Levevis	**Trelevende, klippelevende og bakkelevende**
Biotop	**Klippeterreng og temperert skog og eng**
Vanskelighetsgrad	**Øvet**

STELL

Min. terrarium	**50 × 50 × 100 cm** L × B × H for 3 voksne dyr
Temperatur, dag	**18-24 °C**
Temperatur, natt	**12-18 °C**
Luftfuktighet	**50-80 %**
UVB	**Valgfritt** Ferguson-sone 1
Kosthold	**Insekter, frukt og nektar**
Holdes	**Alene eller én hann med flere hunner**

AVL

Formering	**Levendefødende**
Kjønnsmoden	**18-24 mnd.**
Kullstørrelse	**1-2 unger**
Kull per år	**1**
Drektighet	**270-360 dager**

VERN OG PAPIRER

CITES	**Liste III**
EU-vedlegg	**Vedlegg C**
IUCN	**Livskraftig (LC)**

Om arten

Dactylocnemis pacificus er en nattaktiv gekko med en kraftig gripehale, som den bruker som et ekstra lem når den klatrer i busker og trær. Ryggen er brun, olivengrønn eller grå med flekker, striper, vinkelmønstre eller bånd som er lysere enn grunnfargen. Noen dyr har sennepsgule flekker, særlig i nakken, og enkelte har et rosa eller oransje skjær. Buken er ensfarget lysegrå, øynene er brune, og tærne er smale.

Kroppen er opptil 9 cm fra snute til kloakk, og halen er lengre enn kroppen, så totallengden er omtrent 14-18 cm. Voksne dyr veier opptil 19 g. Arten er kjent for å være nervøs og rask og mister lett halen, så den egner seg dårlig for håndtering.

Arten ble beskrevet i 1842 som *Naultinus pacificus* og har i mange år stått i slekten *Hoplodactylus*. Den ble flyttet tilbake til slekten *Dactylocnemis* i 2011, da DNA-undersøkelser viste at gruppen består av flere nært beslektede former som tidligere ble regnet som én svært variabel art. Dyr av slekten i fangenskap kan derfor tilhøre en annen, ennå ubeskrevet art, og forskjellige former må ikke blandes og krysses.

Utbredelse og leveområde

Dactylocnemis pacificus finnes bare på New Zealand: i den nordvestlige delen av Nordøya nord for Whanganui-elva og nordvest for fjellene Raukumara, Te Urewera og Kaweka, og på mange øyer langs nordøstkysten. På den nordligste spissen av Nordøya, halvøyene Aupōuri og Karikari, avløses den av nært beslektede, ennå ubeskrevne former.

Utbredelsen er stor, og arten er ikke truet på verdensbasis. På fastlandet går bestandene likevel tilbake på grunn av innførte rovpattedyr og tap av leveområder, mens bestandene på mange øyer utenfor kysten er stabile.

> **Naturlig utbredelse:** New Zealand.

LEVEOMRÅDE

Dactylocnemis pacificus lever i mange slags leveområder: sumper, kratt, eldre skog, klippekyster, bakre sanddyner, små klippeøyer og fjellutspring. Den er særlig knyttet til lavlandsskog og kratt med manuka og kanuka. Om dagen skjuler den seg i sprekker i fjell og leirskrenter, i hule trær, under løs bark, i tette halvgras på bakken og i epifytter høyt oppe i trekronene. Om natten søker den føde både på bakken og i buskene.

Klimaet i utbredelsesområdet er temperert og mildt med fuktige vintre, nesten uten frost ved kysten og med sommerdager på omtrent 20-25 °C. Om natten er det kjøligere. Arten er altså tilpasset moderat varme, ikke tropisk varme.

Stell

TERRARIET

Stellet av *Dactylocnemis pacificus* er bare sparsomt beskrevet. Arten regnes som forholdsvis lett å holde og avle, men det finnes ingen dokumenterte temperaturer, så klimatallene bygger på utbredelsesområdet. *D. pacificus* lever mest i trær og busker, men søker langt mer føde på bakken enn *Mokopirirakau granulatus*, som den ofte lever sammen med. Høyde er viktigere enn bunnareal, men bunnen skal også brukes.

En hann med to hunner trenger et terrarium på minst 50 × 50 × 100 cm (lengde × bredde × høyde). Innred det med levende planter, stammer, greiner og et lag løv på bunnen. Skjul er avgjørende, fordi arten er sky og sjelden kommer helt fram i dagslys. Hule bambusrør, både på bakken og hengt opp vannrett høyt oppe langs sidene, korkrør, løse barkstykker og stabler av plater med smale mellomrom på bunnen brukes gjerne. Plasser skjulene tett ved de lune stedene ved nettet, for arten soler seg bare fra dekning.

To hanner må ikke holdes sammen, fordi de biter hverandre. Ungene er selvstendige fra fødselen og vokser best opp i en mindre boks for seg. Ventilasjonen skal være god, slik at luften ikke blir stillestående. Stellet tilsvarer i det hele tatt *Mokopirirakau granulatus*, som er den best kjente gekkoen fra New Zealand i fangenskap.

TEMPERATUR

Temperaturene er ikke dokumentert for arten i fangenskap og følger klimaet i utbredelsesområdet. Om dagen skal det være 18-24 °C i terrariet og om natten 12-18 °C, slik at det kjøles naturlig ned. Om vinteren kan nattemperaturen gjerne falle mot 10-12 °C.

Arten kommer fra et kjølig klima, så terrariet må ikke stå i direkte sol eller i et varmt rom om sommeren. Det er ikke behov for en varmelampe i et vanlig stuemiljø. Direkte kontakt med varmepærer og varmematter gir forbrenninger av den gjennomsiktige huden over øynene, så ekstra varme skal alltid sitte utenfor rekkevidden til dyret og styres av en termostat. Mål med et digitalt termometer både øverst og nederst.

Les mer: Varme og temperatur

LUFTFUKTIGHET OG VANN

Luftfuktigheten skal være 50-80 %. Sprøyt terrariet lett om kvelden, slik at blader og bark er fuktige om natten, og la det tørke delvis opp i løpet av dagen. Konstant våte forhold gir mugg og hudproblemer.

Gekkoen drikker dråper fra bladene. Sett i tillegg inn en lav skål med friskt vann, som skiftes ofte. Et hygrometer viser om rytmen holder.

Les mer: Luftfuktighet, sprøyting og ventilasjon

LYS OG UVB

Dactylocnemis pacificus er nattaktiv og soler seg bare skjult nær dagskjulet sitt, så den har intet dokumentert behov for UVB. Et svakt UVB-rør for skyggedyr (Ferguson-sone 1) over den ene siden av terrariet er en god, men valgfri løsning når det er rikelig med skygge og skjul. Bruk ikke sterke spotlamper. Dagslengden følger årstiden: omtrent 12-14 timer om sommeren og 10 timer om vinteren, med mørke om natten.

Les mer: Lys og UVB

FÔRING

Dactylocnemis pacificus er altetende, men lever mest av insekter. I naturen tar den møll, fluer, biller, gresshopper og andre virvelløse dyr, og den slikker nektar, saft fra små frukter og honningdugg fra skjoldlus.

Gi levende insekter som sirisser, små gresshopper, fluer og møll, drysset med kalk og D3-vitamin, to til tre ganger i uken. Ungene får bananfluer og små stuefluer. Tilby dessuten en gang iblant en liten skål med fruktpuré eller moset banan, gjerne med litt fortynnet honning. Arten blir lett overvektig, og tegnene er en tykk, oppsvulmet hale og fettfolder på halsen. Den søte maten skal derfor gis sparsomt.

Les mer: Fôrdyr: hold og avl Les mer: Kalk, vitaminer og tilskudd

ATFERD OG HÅNDTERING

Dactylocnemis pacificus er rask, nervøs og mister lett halen, så håndtering holdes på et minimum. Flytt den bare når det er nødvendig, og la den løpe fra hånd til hånd over en lav, myk flate. Grip aldri i halen.

Arten lever enkeltvis, men mange dyr kan dele samme skjul, særlig på øyer med tette bestander. I terrariet kan en hann og to hunner holdes sammen når det er mange skjul. Hannene er aggressive overfor andre hanner, særlig i paringstiden, og ville hanner har ofte arr etter kamper. Om dagen sees arten sjelden, og den kommer bare helt fram i mørket.

Avl

KJØNNSMODNING OG KJØNNSBESTEMMELSE

Hannene kjennes på de to hemipenislommene ved halerota og en rad med porer foran kloakken. *Dactylocnemis pacificus* blir kjønnsmoden etter halvannet til to år. Hunner bør først settes i avl når de er fullt utvokste og i god kondisjon.

PARRING

Paringen skjer om høsten. Hannen biter gjentatte ganger hunnen i nakken og på hodet; det ser voldsomt ut, men er normalt. Se etter skader, og skill dyrene hvis en hunn jages uavbrutt. En kjølig vinter med kortere dager hører med til den naturlige rytmen.

EGGLEGGING OG KULL

Dactylocnemis pacificus føder levende unger og legger altså ingen egg. Hunnen føder en eller to unger i året, i naturen fra omtrent februar, altså sent på sommeren på den sørlige halvkule. Hos dyr som holdes utenfor utbredelsesområdet, kan fødselen komme så sent som i april. Lengden på drektigheten er ikke dokumentert; tallet i boksen er et anslag ut fra tiden fra høstens paring til fødselen året etter.

INKUBASJON

Det er ingen inkubasjon, fordi hunnen bærer ungene til fødselen. Hold hunnen i ro, gi henne rikelig med føde, kalk og skjul, og la terrariet følge årstidenes temperaturer.

Les mer: Inkubasjon av egg

OPPDRETT AV UNGER

Ungene er selvstendige fra første dag og flyttes til en mindre oppdrettsboks med skjul, planter og løv. De fôres med bananfluer og små stuefluer, drysset med kalk, og sprøytes lett daglig. Etter omtrent to år er de store nok til å komme i et terrarium for voksne. Hold dem adskilt fra voksne hanner.

Helse og vanlige feil

Sykdommer hos *Dactylocnemis pacificus* er bare sparsomt dokumentert. De typiske problemene er:

- Overvekt. Tegnene er en tykk, oppsvulmet hale og fettfolder på halsen. Gi frukt og honning sparsomt.

- Forbrenninger av den gjennomsiktige huden over øynene fra varmepærer eller varmematter som dyret kan røre ved.
- For høy varme over lengre tid.
- Mistet hale ved håndtering. Halen er et forsvar, og dyret mister den lett.
- Hudskifteproblemer, som også sees hos ville dyr. Gi et fuktig skjul.
- Innvollsorm, midd og bakterier som *Salmonella*, som finnes hos ville dyr av slekten. Vask hendene etter kontakt.

Oppsøk veterinær med erfaring med krypdyr hvis dyret går ned i vekt, ikke spiser eller virker sløvt.

Les mer: Karantene og hygiene Les mer: Typiske sykdommer og tegn på sykdom

Spør alltid dine kloke bekjente

Veiledningen er et godt sted å begynne, men den kan ikke erstatte erfaring. Dyr er forskjellige, og mye av det viktigste lærer man av dem som har holdt arten i årevis. Snakk med en oppdretter, en erfaren holder eller en veterinær med kunnskap om krypdyr og amfibier før du skaffer deg dyret - og igjen hvis noe virker galt.